

میراث فکری شریعتی و روشنفکری ایرانی

زمستان ۲۰۱۳

دکتر سروش دباغ

ایمیل:

Soroush.dabbagh@gmail.com

طرح دوره:

انقلاب بهمن ۱۳۵۷ شاید مهمترین اتفاق سیاسی - فرهنگی در سده اخیر سرزمین ایران باشد. رهبر سیاسی کارزماتیک این انقلاب آیت‌الله خمینی بود. دکتر علی شریعتی، متفکر و روشنفکر دینی برجسته معاصر نیز نقش عظیمی در بسیج کردن توده‌ها خصوصاً طبقه متوسط و دانشگاهی کشور علیه رژیم پهلوی داشت؛ از اینرو او را «معلم انقلاب» لقب داده‌اند. در این دوره سیزده جلسه‌ای مؤلفه‌های مختلف دستگاه فکری و نظام معرفتی علی شریعتی را به بحث گذاشته؛ می‌کوشم «اسلامیات»، «کویریات» و «اجتماعیات» او را تبیین کنم. در این راستا، هم به آثار گوناگون شریعتی رجوع خواهیم کرد؛ هم آثار متعدد و متنوعی را که درباره کارنامه فکری و سیاسی وی توسط طیف‌های مختلف روشنفکری ایرانی نوشته شده؛ مرور خواهیم کرد. کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجا آباد»، نوشته علی رهنما، متن اصلی این دوره است و در هر جلسه فصولی از این کتاب را به همراه چندین نوشته که درباره شریعتی نوشته شده، می‌خوانیم. بیشتر کتب و مقالات این طرح درس یا به صورت آن لاین موجود است، یا به صورت جزوه‌ای شامل مجموعه‌ای مقالات در جلسات اول در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت. همچنین پایگاه اطلاع‌رسانی دکتر علی شریعتی امکان دسترسی به بسیاری مقالات و منابع را برای پژوهشگران فراهم نموده:

<http://www.drshariati.org/>

هفته اول:

مقدمه و مروری بر زندگی علی شریعتی

فصول اول/ دوم/ سوم از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
گزیده‌هایی از کتاب «طرحی از یک زندگی»، به قلم پوران شریعت رضوی
گزیده‌هایی از کتاب «با مخاطب‌های آشنا» به قلم علی شریعتی

هفته دوم:

مروری بر زندگی علی شریعتی (۲)

فصول چهارم / پنجم / ششم از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
گزیده‌هایی از کتاب «طرحی از یک زندگی»، به قلم پوران شریعت رضوی
گزیده‌هایی از «کتاب نامه‌ها» به قلم علی شریعتی

هفته سوم:

سال‌های تحصیل در پاریس

فصول هفتم / هشتم / نهم از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
گزیده‌هایی از کتاب «شریعتی و غرب»، «سه شریعتی در آینه‌ی ذهن ما» و کتاب «چهار پرسش» به قلم رضا علیجانی

هفته چهارم:

زمزمه‌های عرفانی

فصول ده و یازده از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
مجموعه مقالات «می باش چنین زیر و زبر: درنگی در کویریات علی شریعتی»، «ترنم موزون حزن»، «عرفان و میراث روشنفکری دینی» به
قلم سروش دباغ / منبع مقالات: سایت رسمی سروش دباغ
میزگرد برنامه «پرگار» بی بی سی فارسی با عنوان علی شریعتی با حضور عباس میلانی، حسن یوسفی اشکوری، سروش دباغ
«کویریات»، مجموعه‌های «هبوط در کویر» و «گفت و گوهای تنهایی» به قلم علی شریعتی

هفته پنجم:

اسلام شناسی مشهد (۱)

فصول سیزده و چهارده از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
گزیده‌هایی از کتاب «آمیزش افق‌ها: منتخباتی از آثار داریوش شایگان» به قلم داریوش شایگان / محمد منصور هاشمی / نشر فرزانه روز،
تهران

«طرح هندسی مکتب» و «تقابل بین اسلام بوعلی با اسلام بوذری» به قلم علی شریعتی

هفته ششم:

اسلام شناسی مشهد (۲)

فصول پانزدهم و شانزدهم از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
فصل چهارم از کتاب «تاملی در مدرنیته ایرانی: بحثی درباره‌ی گفتمان‌های روشنفکری و سیاست مدنی‌اسیون در ایران» با عنوان «اسلام
در مقام ایدیولوژی مدرن سازی: آل احمد و شریعتی» به قلم علی میرسپاسی
فصل پنجم از کتاب «روشنفکران ایرانی و غرب» با عنوان «علی شریعتی: لوتر بلند پرواز» به قلم مهرزاد بروجردی

هفته هفتم:

سال های حسینیه ارشاد (۱)

فصل هفده از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجا آباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
گزیده‌هایی از کتاب «از شریعتی» به قلم عبدالکریم سروش
گزیده‌هایی از کتاب «استخراج و تصفویه منابع فرهنگی» به قلم علی شریعتی
گزیده‌هایی از کتاب «شهادت» به قلم علی شریعتی
گزیده‌هایی از کتاب «حسین وارث آدم» به قلم علی شریعتی

هفته هشتم:

سال های حسینیه ارشاد / شریعتی و روحانیت (۲)

گزیده‌هایی از کتاب «از شریعتی» به قلم عبدالکریم سروش
«مسولیت شیعه بودن» به قلم علی شریعتی
«انتظار مذهب اعتراض» به قلم علی شریعتی
«روشنفکر و مسولیت آن در جامعه» به قلم علی شریعتی

هفته نهم:

سال های حسینیه ارشاد (۳)

فصل شانزدهم از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجا آباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
«فربه تر از ایدیولوژی» به قلم عبدالکریم سروش
«تاریخ قرائت ایدئولوژیک از دین تمام شده است»، سروش دباغ؛ کتاب ترنم موزون حزن
«تشیع علوی و تشیع صفوی» به قلم علی شریعتی
«علی تنهاست» به قلم علی شریعتی
«امت و امامت» به قلم علی شریعتی
«سوره روم پیام امید به روشنفکر مسول» به قلم علی شریعتی

هفته دهم:

نوشته های زندان

فصل بیست و دو از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجا آباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو

مقاله «چرا شریعتی را ستایش می‌کنم؟» به قلم احمد زیدآبادی
«خودسازی انقلابی» به قلم علی شریعتی
«در آزادی» به قلم علی شریعتی
«عرفان، برابری، آزادی» به قلم علی شریعتی
«بازگشت به خویشتن» به قلم علی شریعتی

هفته یازدهم:

بازجویی‌ها

فصل پانزدهم از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
مقاله «شریعتی و ناکجاآباد» به قلم عباس میلانی / منبع: مجله ایران شناسی، سال دوازدهم
مقاله «چگونه شریعتی، شریعتی نمی‌شد؟» به قلم اکبر گنجی
سخنرانی هدی صابر در مراسم سی‌امین سالگرد مرگ دکتر علی شریعتی، حسینیه ارشاد، خرداد ۱۳۸۶، با عنوان «مابین غلغله و زلزله: بحثی درباره ادبیات دگرگونی»
گزیده‌هایی از مقالات کیهان علی شریعتی با عنوان «اسلام و مکاتب غربی»

هفته دوازدهم:

شریعتی و اندیشه چپ

فصل بیست و بیست و یک از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
مقاله «شریعتی و مارکس: نقدی بر نقدی «اسلامی» بر مارکسیسم» به قلم آصف بیات
فصل چهارم از کتاب «مجاهدین ایرانی» به قلم ارواند آبراهامیان با عنوان «علی شریعتی»
فصل دوم از کتاب «الهیات نارضایتی» به قلم حمید دباشی با عنوان «علی شریعتی»
گزیده‌هایی درباره مفهوم «الیناسیون» به قلم علی شریعتی

هفته سیزدهم:

وفات

فصل بیست و سه از کتاب «مسلمانی در جستجوی ناکجاآباد: زندگینامه‌ی سیاسی علی شریعتی»، ترجمه کیومرث قرقلو
گزیده‌هایی از کتاب «قصه‌ی ارباب معرفت» به قلم عبدالکریم سروش
مقاله «محتسب و رندانش» به قلم فاطمه صادقی